

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce: **Parnas Caffè s.r.o.**, se sídlem v Brně, Radnická 11, právně zast. JUDr. Stevem Georgesem, advokátem se sídlem v Brně, Lidická 5a, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem v Opavě, Kolářská 451/13, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce ze dne 21. 1. 2013, č. j. 4576/1.30/12/14.3 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 228 Kč, ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám JUDr. Steva Georgese, advokáta se sídlem v Brně, Lidická 5a.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

Žalobou napadeným rozhodnutím zamítl žalovaný odvolání žalobce proti předchozímu prvostupňovému správnímu rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj se sídlem v Brně ze dne 18. 10. 2012, č. j. 14763/9.30/12/14.3-RZ, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 250 000 Kč. Napadené rozhodnutí žalovaného zároveň prvostupňové správní rozhodnutí potvrdilo.

II. Obsah žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného je mj. uvedeno, že žalobce byl uznán vinným ze spáchání správního deliktu podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) tím, že umožnil výkon nelegální práce, jak ji definuje ust. § 5 písm. e) bod 1 tohoto zákona, neboť dne 18. 4. 2012 ve své provozovně restauraci – kavárně Caffé Parnas umožnil J. V. výkon závislé práce spočívající v práci číšnice, aniž by s ní měl uzavřen základní pracovněprávní vztah, čímž porušil ust. § 3 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce. K odvolání žalobce se žalovaný zabýval naplněním definičních znaků závislé práce, jak jsou uvedeny v § 2 odst. 1 zákoníku práce, a dospěl k závěru, že všechny tyto znaky byly naplněny. Definičními znaky závislé práce, které musí být kumulativně splněny, jsou: práce vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, práce jménem zaměstnavatele, práce podle pokynu zaměstnavatele a osobní výkon práce zaměstnancem.

Zejména s ohledem na obsah protokolu o výsledku kontroly ze dne 25. 4. 2012 má žalovaný za nepochybně zjištěné, že J. V. vykonávala dne 18. 4. 2012 pro žalobce osobně práci servírky, v záznamu o skutečnostech zjištěných při kontrole ze dne 18. 4. 2012, kde je zachycena odpověď J. V. na otázku, komu je podřízena a kdo ji přiděluje a kontroluje práci, dotyčná uvedla jméno D. S., zaměstnance žalobce, provozu kavárna. Z této informace jednoznačně vyplývá, že mezi žalobcem a J. V. existoval vztah podřízenosti a nadřízenosti. Vzhledem ke skutečnosti, že J. V. v záznamu uvedla, že osobou, které patří pracovní prostředky, se kterými vykonává práci, je žalobce, který také odpovídá za výsledek její práce vůči třetím osobám, je nepochybné, že jmenovaná vykonávala posuzovanou činnost jménem žalobce. Tyto skutečnosti považuje žalovaný za prokázané i na základě skutečností uvedených v protokolu, který byl sepsán při ústním jednání vedeném s J. V. dne 18. 9. 2012 ve věci správního řízení vedeného pro možné spáchání přestupku podle ust. § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti. Skutečnosti zjištěné při kontrole byly také potvrzeny zástupcem žalobce p. J. S. při ústním jednání dne 9. 10. 2012. Bc. B. J. nebyl v řízení jako svědek vyslechnut. K návrhu žalobce na opětovný výslech jmenovaného, který by měl prokázat skutečnost, kdo umožnil výkon závislé práce, zda žalobce či bratr p. V., žalovaný uvedl, že výslech nepovažuje za potřebný, neboť výkon závislé práce má za prokázaný na základě důkazů, které byly provedeny ve správním řízení, a to zejména obsahem protokolu o výsledku kontroly ze dne 25. 4. 2012, protokolu sepsaném s J. V. dne 19. 12. 2012 a

protokolu ze dne 9. 10. 2012, sepsaného při ústním jednání se zástupkyní žalobce. K námitce žalobce, že jmenovaná pracovala „na svou pěst“, jelikož v provozovně nebyl přítomen jednatel žalobce ani provozní manažer, žalovaný uvedl, že zaměstnanci, kteří jsou pověřeni vedením na jednotlivých stupních řízení zaměstnavateli, jsou oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat a řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu závazné pokyny. Pro naplnění pojmu „vědomí zaměstnavatele“ postačí, je-li práce vykonávána s vědomím nejbližšího nadřízeného zaměstnance. V tomto případě má žalovaný za prokázané, že p. V. vykonávala závislou práci, neboť ji vykonávala osobně podle pokynu nejbližšího nadřízeného, kterým byl v tomto případě R. V. – číšník. Žalobce v řízení neprokázal, že by vynaložil veškeré úsilí, které by bylo možno požadovat, aby zabránil porušení právní povinnosti, např. poučením svých zaměstnanců o zabránění fyzické osobě vykonávat práci bez uzavřeného pracovněprávního vztahu.

Za předmětný správní delikt lze uložit pokutu až do výše 10 mil. Kč, nejméně však ve výši 250 000 Kč. Z odůvodnění předchozího rozhodnutí oblastního inspektorátu práce vyplývá, že tento správní orgán přihlédl a hodnotil zákonná kritéria k ukládání sankcí za správní delikty podle zákona o zaměstnanosti, uvedl, v čem spatřuje závažnost správního deliktu, způsob spáchání, okolnosti a následky spáchání předmětného správního deliktu. Rovněž uvedl, které okolnosti hodnotil jako přitěžující a které jako polehčující. S tímto odůvodněním se žalovaný zcela ztotožnil. Oblastní inspektorát uložil pokutu v mezích přezkoumatelného správního uvážení a ve světle nové právní úpravy postihování nelegální práce; současně byla pokuta uložena na nejnižší možné hranici zákonné sazby. Ačkoliv bude zřejmě uložena pokuta citelným zásahem do majetkové sféry žalobce, není zjevně nepřiměřená.

III.

Obsah žaloby

V návrhu na zahájení řízení žalobce namítal, že žalovaný záměrně uvedl jen některé pasáže výpovědi p. V. a z nich vyvozuje tendenční závěry. Předně p. V. v protokolu ze dne 18. 9. 2012 uvedla, že její bratr, který toho času pracuje v provozovně žalobce jako číšník, jí chtěl umožnit si práci vyzkoušet, přičemž sama uvedla, že od nikoho neobdržela příkaz či souhlas s tím, aby zde pracovala jako zaměstnanec (ve smyslu zákoníku práce). Navíc uvedla, že si neuvědomila, že by měla mít podepsanou pracovní smlouvu. V průběhu řízení se navíc ukázalo, že p. V. disponuje informacemi o žalobci a jejich zaměstnancích (zejména provozním manažerovi D. S.) od svého bratra, který v provozovně žalobce pracuje jako číšník. Pokud uvedla osobu, která je v provozovně oprávněna přidělovat práci, či kdo je majitelem prostředků k výkonu práce, uvedla informace, které se dozvěděla od p. V., nikoli od žalobce z pozice jejího zaměstnavatele. Mezi žalobcem a p. V. fakticky neexistoval žádný vztah, ať už smluvní nebo mimosmluvní, proto je zcela nemožné tvrdit, že žalobce byl ve vztahu k ní nadřízeným a ona byla jeho podřízenou. R. V. nebyl a ani nemohl být nadřízeným p. V., nejenom proto, že nebyla v pracovněprávním ani jiném obdobném vztahu k žalobci, ale ani proto, že v případě p. V. a p. V. by se jednalo o osoby na stejné pracovní pozici číšník-číšnice, proto nelze mít za to, že by jeden byl ve vztahu k druhému nadřízeným. V provozovně žalobce byl navíc osobou oprávněnou vykonávat dohled nad zaměstnanci a přidělovat práci provozní manažer D. S., případně jednatel, kteří se v době před provedením

kontroly ani při jejím provedení nenacházeli a o situaci, kdy se p. V. v provozovně žalobce svévolně vydávala za zaměstnance žalobce, neměl ani jeden z nich povědomí. P. V. měla uvést, že je to právě D. S., kdo jí přiděluje práci a kontroluje její provádění; toto tvrzení se nezakládá na pravdě a není ničím dalším podloženo. To, že p. V. znala od svého bratra jméno provozního manažera, není s podivem vzhledem k jejich příbuzenskému vztahu. Žalobce výslovně popírá, že by pan D. S. s p. V. jednal jinak, než jako s pouhou uchazečkou o zaměstnání a v tomto smyslu s ní nejednal ani jednatel žalobce. Žalovaný blíže neuvádí, z čeho dovozuje, že p. V. měla vykonávat činnost jménem zaměstnavatele. Z pouhého faktu, že se nacházela v jeho provozovně a budila dojem, že pro žalobce pracuje, nelze dovozovat, že konala práci jménem zaměstnavatele tak, jak požaduje zákoník práce. Pokud žalovaný tvrdí, že někdo je zaměstnancem z titulu toho, že se tak „chová“, tak příliš nepřispívá v posílení jistoty k zákonné právní úpravě. Tvrzení žalovaného, že je nepochybné, že p. V. vykonávala činnost jménem žalobce, protože disponovala s prostředky k výkonu práce, které patří žalobci, je nutno uvést, že tyto obdržela od p. V., který nebyl oprávněn jí je přidělit.

P. V. neprováděla práce podle pokynů zaměstnavatele, neboť osoba oprávněná za žalobce udělovat pokyny a přidělovat práci se v době provedení kontroly ani před jejím provedením vůbec nevyskytovala, nikdy se s p. V. neviděla či ji nepotkala, proto takové pokyny nikdy neučinila. Žalovaný vycházel výhradně z listinných materiálů předložených nižšími správními orgány a z výpovědi p. V., která není řádně podpořena dalšími důkazy a vůbec nezohlednil argumentaci a procesní obranu žalobce. Správní orgány vycházely ze zcela nesprávných skutkových zjištění. V napadeném rozhodnutí žalovaný vůbec neuvádí, jak dovozuje pochybení žalobce spočívající v umožnění výkonu nelegální práce, resp. neuvádí, jakým konkrétním způsobem měl žalobce výkon nelegální práce umožnit a jak žalovaný dovozuje, že tento měl být žalobcem umožněn mimo to, že zjistil, že se dne 18. 4. 2012 v provozovně žalobce nacházela osoba, která nebyla jeho zaměstnancem, nicméně se tak chovala. K liberačnímu důvodu odpovědnosti za uvedený správní delikt žalovaný pouze konstatuje, že žalobce neprokázal, že by takový důvod na jeho straně existoval, přičemž neuvedl, jak měl žalobce zabránit tomu, aby se v jeho provozovně někdo „vydával“ za zaměstnance, když sám žalobce o tomto neměl povědomí.

Žalovaný neprovedl důkaz svědeckou výpovědí B. J., kterého navrhoval žalobce vyslechnout v průběhu správního řízení. Tou by bylo prokázáno, že správní orgány nesprávně zjistily skutkový stav věci a dospěly k nesprávným závěrům ohledně celé věci. Žalovaný před vydáním rozhodnutí nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, rozhodl o naplnění skutkové podstaty správního deliktu, i když pro to nebyly splněny podmínky, při rozhodování nepřihlédl ke skutečnostem tvrzeným žalobcem, neprovedl navrhované důkazy a rozhodl pouze na základě závěrů orgánů nižšího stupně. Součástí návrhu na zahájení řízení byla i žádost žalobce o přiznání odkladného účinku žalobě s tím, že uložená pokuta by měla pro podnikatelskou činnost žalobce likvidační účinek.

IV.

Vyjádření žalovaného k žalobě

V písemném vyjádření k žalobě ze dne 25. 3. 2013 žalovaný shrnul skutkový stav předmětné věci, zopakoval právní argumentaci použitou v žalobou napadeném rozhodnutí a

k jednotlivým uplatněným žalobním námitkám uvedl následující. Není pravdou, že by správní orgány vycházely pouze z některých částí výpovědi p. V., v rámci správního řízení byly hodnoceny všechny relevantní důkazy, vč. vyjádření žalobce po kontrole a výpovědi p. V. a rovněž p. S., coby zástupkyně žalobce v prvostupňovém správním řízení. Nadřízeně vůči p. V. vystupoval nejen žalobce, ale i p. S. a i p. V. Pokud žalobce tvrdí, že p. V. nebyl oprávněn přidělovat úkoly na pracovišti, pak nutno upozornit, že dle jeho tvrzení p. S., který mohl přidělovat úkoly, nebyl na provozovně přítomen. V době nepřítomnosti takové osoby pak přecházejí oprávnění na nejbližšího nadřízeného. Pokud by se mělo jednat o rovné postavení p. V. a p. V., je nutno upozornit, že p. V. v době kontroly znal prostředí provozovny, a proto věděl, jakou práci je potřeba udělat, zejména pokud p. S., který dle tvrzení zmocněného zástupce byl jedinou osobou, která měla přidělovat práci, nebyl přítomen. K námitce, že p. S. s p. V. jednal pouze jako s uchazečkou o zaměstnání, žalovaný uvádí, že podle vyjádření žalobce i p. V., tato byla toho dne na provozovně poprvé, tudíž je nemožné, aby s ní dříve bylo jednáno jako s uchazečkou o zaměstnání.

Definiční znak závislé práce „jménem zaměstnavatele“ byl naplněn. P. V. potvrdila, že na provozovně práci vykonávala, již z tohoto je nepopíratelné, že práce byla vykonávána jménem žalobce, neboť odpovědnost za její práci nesl bezpochyby žalobce. Skutečnost, že p. V. při práci používala prostředky žalobce, rovněž potvrzuje tento definiční znak. P. V. se skutečně chovala jako zaměstnanec žalobce, a to konkrétním výkonem závislé práce. Pokud není k takové práci sjednán pracovněprávní vztah, pak je narušena právní jistota postavení takové osoby, která práci vykonává. K tomu žalovaný upozornil na rozpor tvrzení zmocněného zástupce žalobce, neboť v rámci žalobcích bodů tvrdil, že jedinou oprávněnou osobou k organizování práce byl p. S., dále však uvedl, že p. V. byl oprávněn vydávat pracovní prostředky, tedy činit úkony jménem zaměstnavatele. Správní orgány vycházely ze všech zjištěných skutečností a důkazů a při jejich hodnocení dospěly k závěru, že se správní delikt stal. V daném případě nebylo možno aplikovat ust. § 141 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, neboť žalobce neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Nepoučil své zaměstnance o zabránění výkonu závislé práce osobám bez uzavřeného pracovněprávního vztahu (v námitkách proti přezkoumání protokolu žalobce uvedl, že chybou personálu p. V. nepočkala na příchod majitele žalobce a na vyřízení administrativy). O tom, že žalobce nevynaložil veškeré úsilí k porušení (pozn. soudu: zřejmě míněno k zabránění porušení) právního předpisu, svědčí i výpověď p. V. ze dne 18. 9. 2012, že p. S. věděl, že se má dostavit do provozovny daného dne. Nicméně opětovně nutno uvést, že sám p. S., v době kontroly inspektorátu provozní provozovny, nebyl oprávněn uzavírat pracovněprávní vztahy, neboť k tomu byl dle výpisu z obchodního rejstříku pouze jednatel žalobce, kterým byl p. B. J. Námitka, že žalovaný nevyslechl navrhovaného svědka p. B. J., je dle názoru žalovaného irelevantní, neboť žalovaný v souladu s ust. § 52 správního řádu naznal, že jeho výslech s ohledem na spisovou materii není potřebný. K tomu je možno poukázat na skutečnost, že návrh na výslech svědka byl podán až v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost.

V.

Právní hodnocení soudu

Krajský soud v Brně přezkoumal v rozsahu žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, stejně tak i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Žalobce především namítal, že se v posuzované věci nejednalo o umožnění výkonu závislé práce, neboť nedošlo k naplnění všech jejích definičních znaků.

Pro danou věc jsou rozhodující níže citovaná zákonná ustanovení.

Podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti platí, že právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se správního deliktu dopustí tím, že umožní výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2, přičemž podle tohoto ustanovení, bodu 1 platí, že nelegální práci se pro účely tohoto zákona rozumí výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah.

Podle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákoník práce“) platí, že závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.

Podle ust. § 2 odst. 2 zákoníku práce platí, že závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat, nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popř. na jiném dohodnutém místě.

Předmětem dokazování ve správním řízení bylo naplnění znaků obsažených v odst. 1 citovaného ustanovení zákoníku práce, tj. osobní výkon práce podle pokynů zaměstnavatele a jeho jménem a vztah nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Ke znakům závislé práce se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud, např. v rozsudku ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013 – 35, kde mj. vymezil znaky závislé práce od 1. 1. 2012.

Vůči prvnímu uvedenému znaku (osobního výkonu práce) žalobce nic nenamítal.

Pokud jde o definiční znak závislé práce spočívající v práci podle pokynu zaměstnavatele, žalovaný namítal, že Jana V. žádný pokyn od žalobce ohledně výkonu práce neobdržela. Žalovaný v rámci odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že jednatel žalobce Bc. B. J. nebyl v době provedené kontroly v provozovně účastníka řízení přítomen, nezjistil ani, že by tento jednatel měl přímo jmenované dávat jakékoliv pokyny. Žalovaný dále zkonstatoval obsah Záznamu o skutečnostech zjištěných při kontrole ze dne 18. 4. 2012, v němž je zachycena odpověď J. V. na otázku, komu je podřízena, kdo ji přiděluje ke kontrole práci, uvedla jméno D. S., zaměstnance žalobce. Bez dalšího bližšího zdůvodnění pak žalovaný otázku, od koho měla J. V. obdržet pokyny ve vztahu k její práci,

uvedl, že p. V. vykonávala závislou práci podle pokynů nejbližšího nadřízeného, kterým byl R. V. – číšník.

Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí však neuvedl, z čeho dovodil, že p. R. V. měl být nejbližší nadřízený J. V. a z čeho vyplývá, že jí uděloval pokyny k její práci v postavení zaměstnavatele (zástupce). Ze Seznamu kontrolovaných fyzických osob, jejichž totožnost byla ověřena při kontrole dne 18. 4. 2012 vyplývá, že se jedná o tyto osoby: J. V. (uvedeno druh vykonávané práce jako servírka), K. H. (jako druh vykonávané práce uvedeno servírka), D. S. (jako druh vykonávané práce uvedeno provozní), J. K. (jako druh vykonávané práce uvedeno kuchař) a R. V. (jako druh vykonávané práce uvedeno číšník). Uvedený seznam dne 18. 4. 2012 za kontrolovanou osobu podepsal D. S. Ve správním spise se dále nacházejí čtyři Záznamy o skutečnostech zjištěných při kontrole totožnosti fyzických osob podle ust. § 132 odst. 1 a 2 zákona o zaměstnanosti, a to ve vztahu ke všem shora jmenovaným fyzickým osobám, vyjma D. S. Z obsahu Protokolu o výsledku kontroly ze dne 25. 4. 2012, č. j. 6096/9.71/12/15.2 vyplývá, že by se za kontrolovanou osobu provedení kontroly měl zúčastnit mj. D. S., provozní, zaměstnanec žalobce a Bc. B. J., jednatel (pozn. soudu: žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že Bc. B. J. neměl být v době provedené kontroly v provozovně přítomen, což byl důvod pro zamítnutí návrhu na provedení výsledku tohoto žalobcem navrhovaného svědka). Od Protokolu o ústním jednání před Oblastním inspektorátem práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj ze dne 18. 9. 2012, č. j. 14972/9.30/12/14.3-Prot. J. V. mj. uvedla, že přišla do provozovny žalobce, kde pracuje její bratr, který jí nabídl, že si práci může vyzkoušet. P. V. měl jmenované říci, ať se převleče a pomůže, neboť v provozovně je moc lidí. Po 1 – 2 hodinách přišel p. S. a podepsali Dohodu o provedení práce.

Ve správním spise nejsou obsaženy žádné podklady, které by svědčily o žalovaným dovozené skutečnosti, že R. V. měl být nejbližším nadřízeným jeho sestře, z čehož by se dalo dále dovodit, že by práce byla vykonávána podle pokynů zaměstnavatele. Rozporné jsou také údaje o tom, zda jednatel žalobce byl či nebyl předmětné kontrole přítomen, žalovaný tvrdí, že nikoliv, ve shora citovaného protokolu o výsledku kontroly je uvedeno, že se kontroly za žalobce její jednatel Bc. B. J. zúčastnil. J. V. uvedla, že by práci měla vykonávat na základě pokynů D. S., nicméně je otázkou, zda toto vyjádření je pravdivé, neboť zároveň jmenovaná uvedla, že měla práci vykonávat bez pokynů D. S.

K otázce, zda práce byla vykonávána dle pokynů zaměstnavatele, bylo nanejvýš vhodné vyslechnout žalobcem navrhovaného svědka p. Bc. B. J., neobstojí ani důvod pro zamítnutí provedení tohoto důkazu s tvrzením, že nebyl v době provedené kontroly v provozovně účastníka řízení přítomen, neboť to vyvrací citovaný protokol o výsledku kontroly. Za uvedeného stavu, kdy žalovaný zřejmě dále nezjišťoval tvrzené oprávnění R. V. ukládat pokyny J. V. jménem žalobce, bylo třeba výpověď navrhovaného svědka provést. Jedná se o situaci, kdy skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá dostatečnou oporu ve spisovém materiálu a vyžaduje rozsáhlé doplnění ve formě nejméně výsledku navrhovaného svědka a v návaznosti na případné další procesní aktivity žalobce či procesní povinnosti správního orgánu také zvážení výsledku R. V.

Za uvedeného stavu žalovaný nebyl oprávněn použitou argumentací zamítnout návrh na provedení důkazu výsledkem svědka Bc. B. J. Nebyla tak splněna povinnost vyplývající z ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „správní řád“), podle něhož platí, že nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky uvedenými v § 2. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010 – 53, vyplývá, že přezkoumává-li správní soud zákonnost napadeného správního rozhodnutí, resp. skutkové a právní úvahy, na jejichž základě bylo rozhodnutí vydáno, činí tak skrze odůvodnění tohoto rozhodnutí, nikoliv prostřednictvím obsahu správního spisu.

K uvedenému je třeba připomenout také judikaturní závěry o soustavnosti jako znaku závislé práce, neboť při jednorázové či příležitostné spolupráci se těžko může mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem vytvořit jakýkoliv vztah, natož pak vztah závislosti. Na závalu nemusí být ani to, že se činnost dosud soustavná stát nestihla, jestliže se takovou podle vůle stran následně stát měla. Z vyjádření J. V. ze dne 18. 9. 2012 vyplývá, že v provozovně měla pracovat ještě druhý den na cca 4 hodiny a poté již v provozovně nepracuje. Bylo třeba se též s ohledem na shora uvedené zabývat otázkou soustavnosti jako znaku závislé práce. Otázka, zda J. V. měla pracovat jménem žalobce jakožto zaměstnavatele je úzce závislá na vyřešení otázky, zda měla pracovat podle pokynů zaměstnavatele. K uvedené otázce je též nanejvýše vhodné vyhovět návrhu žalobce na provedení výslechu svědka – jednatele žalobce, s výhradou dalších důkazů, jak je uvedeno shora.

Posledně uvedené se týká také otázky naplnění znaku závislé práce spočívajícího ve výkonu práce ve vztahu k nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Platí přitom, že vztah podřízenosti zaměstnance vůči zaměstnavateli představuje subjektivní kategorii, rozhodující je zejména to, zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízené, a to je důvodem, proč respektuje pokyny zaměstnavatele. Správní orgán musí zkoumat, zda je dána osobní závislost zaměstnance na zaměstnavateli a co je její příčinou. V této souvislosti bylo třeba zjistit, zda J. V. prováděla uvedenou činnost s vědomím, že žalobci tímto vzniká závazek poskytnout jí protihodnotu. Rovněž k této otázce bylo nanejvýš vhodné vyslechnout navrhovaného svědka, případně dokazování dále doplnit.

Žalobce dále namítal, že žalovaný vůbec nezohlednil argumentaci a procesní obranu žalobce. V této souvislosti, kromě výše uvedeného, soud zjistil, že se žalovaný nezabýval námitkou likvidačního charakteru uložené pokuty, kterou žalobce vznesl v odvolání proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí a zopakoval v návrhu na zahájení řízení v rámci důvodů pro přiznání odkladného účinku žalobě. Žalovaný měl povinnost se touto odvolací námitkou řádně zabývat. V uvedené souvislosti soud pro další řízení před správním orgánem připomíná, že nálezem Ústavního soudu ze dne 9. 9. 2014 bylo vysloveno, že ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 367/2011 Sb. a zákona č. 1/2012 Sb., ve slovech „neméně však ve výši 250 000 Kč“, tedy ve znění před jeho novelizací, provedenou zákonem č. 136/2014 Sb., je v rozporu s čl. 1, čl. 4 odst. 4, čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Uvedené ustanovení zákona o zaměstnanosti ve slovech „neméně však ve výši 250 000 Kč“ bylo zrušeno dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů.

K otázce prokázání, zda žalobce vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby zabránil porušení právní povinnosti, soud uvádí, že z obsahu správního spisu nevyplývá, že by žalobce prokázal, že by takové úsilí vynaložil; tato úvaha je však platná pouze pro případ, že bude prokázána odpovědnost žalobce za předmětný správní delikt.

Ze shora uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil bez jednání postupem ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž podle tohoto ustanovení platí, že soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí je v rozporu se spisy, nebo v nich nemá oporu nebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění, pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Podle ust. § 78 odst. 5 s.ř.s. platí, že právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo v rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Žalovaný shora vytčené vady odstraní či zajistí jejich odstranění.

VI. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl ve věci plný úspěch, soud proto rozhodl o povinnosti žalovaného nahradit mu náklady řízení. Náhrada nákladů řízení se skládá z odměny zástupce žalobce za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5 Vyhlášky č. 177/1996 Sb., z náhrady hotových výdajů za 2 úkony právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky a z náhrady za zaplacené soudní poplatky ve výši 3 000 Kč za návrh na zahájení řízení a ve výši 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Přiznaná náhrada byla zvýšena o daň z přidané hodnoty ve výši 21 % ve vztahu k úkonům právní služby a náhradám hotových výdajů. Celkem přiznaná náhrada nákladů řízení činí částku 12 228 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 16. 2. 2015

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu